

PROVINCIAAL
ONDERWIJS
VLAANDEREN

Richtpunt campus Buggenhout

Doelenpakket

Vak _1A_Aardrijkskunde

1ste graad SO

A-stroom

Basisvorming

Uitgangspunten

Het pedagogisch project is de motor van het schooleigen curriculum

Het pedagogisch project van de school bepaalt welke accenten er worden gelegd en welke keuzes er worden gemaakt bij de opbouw van het schooleigen curriculum.

- **Eerste graad**
Het is de school die bepaalt welke eindtermen binnen eenzelfde vak/vakkenclusters en binnen dezelfde onderwijstijd geïntegreerd worden aangeboden. De lessen differentiatie worden ingevuld als een remediëring en een verdieping van onderdelen van de basisvorming (eindtermen) of als een verdieping in klassieke talen.
Aan de lessen van de basisopties-pakketten in het 2e jaar worden leerplandoelen van de POV leerplannen basisopties-pakketten gekoppeld.
- **Tweede/derde graad**
Het is de school die bepaalt welke onderwijsdoelen, ongeacht het eindtermen, cesuurdoelen, specifieke eindtermen of onderwijsdoelen (voor de onderdelen) van de beroepskwalificatie(s) betreft, binnen eenzelfde vak/vakkenclusters en binnen dezelfde onderwijstijd geïntegreerd worden aangeboden.

Leerplandoelen zijn minimumdoelen

Het leerplan legt minimumdoelen vast, die resulteren in een minimum aan kennis, inzichten, vaardigheden en attitudes die de leerlingen moeten bereiken. Een school bepaalt zelf wat ze bovenop deze minimumdoelen aan bod wil laten komen in de lessen. Ook de onderwijsmethode kiest de school zelf.

Het leerplan gebruikt de taxonomie van Bloom

Het beheersingsniveau van elk doel wordt gekoppeld aan de taxonomie van Bloom. Op die manier hanteren de leraren een gelijkaardig begrippenkader doorheen het leerplan van de basisvorming en de leerplannen van het specifieke gedeelte. Elk onderwijsdoel bestaat uit een competentiegerichte formulering van het doel waarbij het handelingswerkwoord evalueerbaar gedrag uitdrukt. De volgende handelingswerkwoorden, onderverdeeld in zes categorieën, komen voor:

- **Onthouden**
De leerling onthoudt het materiaal zoals het gepresenteerd is. Het gebruikte werkwoord is herkennen.
- **Begrijpen**
De leerling voegt iets toe aan kennis (een eigen voorbeeld geven), voert een bewerking uit op kennis (een logische conclusie afleiden) of legt verbanden tussen voorkennis en nieuwe kennis (een oorzaak-gevolg relatie geven). Werkwoorden die gebruikt worden binnen dit beheersingsniveau zijn: aanvullen, beschrijven, bespreken, illustreren, relaties leggen tussen, onderbouwen, onderscheiden, ordenen, toelichten, verklaren, vergelijken, verwoorden, ...
- **Toepassen**
De leerling voert oefeningen uit of lost problemen op. Werkwoorden die gebruikt worden binnen dit beheersingsniveau zijn: beheren, bepalen, berekenen, demonstreren, gebruiken, hanteren, handelen, herleiden, lokaliseren, oplossen, rekenen, gedrag stellen, toepassen, uitvoeren, uitwerken,

voorstellen, ...

- Analyseren

De leerling kan een geheel verdelen in onderdelen en bestuderen hoe de onderdelen aan elkaar en aan het geheel gerelateerd zijn en hoe ze elkaar beïnvloeden. Werkwoorden die gebruikt worden binnen dit beheersingsniveau zijn: analyseren, benoemen, beschrijven, het geven van een redenering, onderscheiden, onderzoeken, ordenen, verwerken, verwoorden, ...

- Evalueren

De leerling kan een oordeel geven en dat oordeel onderbouwen aan de hand van criteria en standaarden. Werkwoorden die gebruikt worden binnen dit beheersingsniveau zijn: beargumenteren, beoordelen, bijsturen, evalueren, maken keuzes, reflecteren, ...

- Creëren

De leerling bedenkt een alternatieve hypothese of een eigen aanpak om een taak uit te voeren of maakt nieuwe, originele producten. Werkwoorden die gebruikt worden binnen dit beheersingsniveau zijn: produceren, zich creatief uitdrukken, ideeën genereren, creëren, ontwerpen, ...

Status van een onderwijsdoel

- AEE = aanbieden / evalueren / eindverantwoordelijke

De leraar van dit onderwijsdoel biedt het onderwijsdoel aan binnen het eigen vak/de activiteit en heeft de verplichting om dit onderwijsdoel mee te nemen in de evaluatie. Ingeval een AEE onderwijsdoel aan meerdere leraren/vakken is toegekend zal iedere leraar/vak dit onderwijsdoel binnen de eigen vakspecifieke context aanbieden en evalueren.

- AE = aanbieden / evalueren

De leraar van dit onderwijsdoel biedt het onderwijsdoel aan binnen het eigen vak/de activiteit en komt samen met de eindverantwoordelijke(n) tot een gemeenschappelijke evaluatie van dit onderwijsdoel.

- A = aanbieden

De leraar van dit onderwijsdoel biedt het onderwijsdoel aan binnen het eigen vak/de activiteit met het oog op verankering van de kennis/vaardigheid/attitude zonder dit onderwijsdoel mee te nemen in de evaluatie. Evalueren kan enkel als de status van het onderwijsdoel in onderling overleg met de AEE verantwoordelijke wordt aangepast.

AEE: Eindterm

Duurzaamheid

Burgerschap

Duurzaamheid

Burgerschap

Duurzaamheid

Burgerschap

Duurzaamheid

Burgerschap

Duurzaamheid

Burgerschap

De wederzijdse invloed tussen maatschappelijke domeinen en ontwikkelingen en de impact ervan op de (globale) samenleving en het individu kritisch benaderen

7.13

De leerlingen verklaren de impact van globale uitdagingen van duurzame ontwikkeling op het lokale niveau.

Kennis

Duurzame ontwikkeling

Duurzame ontwikkeling

Oorzaak-gevolg relaties

Oorzaak-gevolg relaties

Onderscheid geheel - onderdeel binnen systemen

Onderscheid geheel - onderdeel binnen systemen

Verschillende perspectieven (3 P's: planet, profit, people) op duurzaamheidskwesties

Verschillende perspectieven (3 P's: planet, profit, people) op duurzaamheidskwesties

Kritische reflectie over duurzaamheidskwesties

Kritische reflectie over duurzaamheidskwesties

Beheersingsniveau Bloom: begrijpen

AEE: Eindterm

Burgerschap

De wederzijdse invloed tussen maatschappelijke domeinen en ontwikkelingen en de impact ervan op de (globale) samenleving en het individu kritisch benaderen

7.14

De leerlingen illustreren wederzijdse beïnvloeding tussen maatschappelijke domeinen.

Kennis

Interactie tussen maatschappelijke domeinen (politiek, sociaal, economisch en cultureel)

Beheersingsniveau Bloom: begrijpen

AEE: Eindterm

Ruimtelijk bewustzijn

Personen, plaatsen, patronen en processen situeren op verschillende ruimtelijke schaalniveaus en tijdsschalen

9.01

De leerlingen situeren personen, plaatsen en patronen op relevante ruimtelijke schaalniveaus.

Kennis

Principes van absoluut en relatief situeren op relevante ruimtelijke schaalniveaus: van lokaal over regionaal tot mondiaal -> Sterrenkundig: wereldgradennet, coördinatenstelsel, evenaar/nulmeridiaan, halfronden

Principes van absoluut en relatief situeren op relevante ruimtelijke schaalniveaus: van lokaal over regionaal tot mondiaal -> Staatkundige referentiepunten zoals gemeente, regio, land en continent

Principes van absoluut en relatief situeren op relevante ruimtelijke schaalniveaus: van lokaal over regionaal tot mondiaal -> Topografische referentiepunten: oceaan, zee, rivier, reliëf

Gebruik van principes van absoluut en relatief situeren

Beheersingsniveau Bloom: toepassen

AEE: Eindterm

Ruimtelijk bewustzijn

Plaatsbegrip hanteren om lokale, nationale en internationale gebeurtenissen in een geografisch kader te plaatsen

9.02

De leerlingen beschrijven kenmerken van landschapsvormende lagen.

Kennis

Kenmerken van landschapsvormende lagen -> Sociaal-geografisch: bebouwing zoals types van bebouwing en verspreiding van bebouwing, infrastructuur zoals transportwegen en nutsvoorzieningen en landgebruik zoals landbouw, industrie en woongebied

Kenmerken van landschapsvormende lagen -> Fysisch-geografisch: reliëf (reliëfelementen zoals helling, horizon, hoogteverschil en hoogteligging, reliëfvormen zoals vlakte, plateau, heuvel, gebergte); klimaat zoals warm, gematigd, koud, droog en nat; vegetatie zoals naaldbomen, loofbomen, grassen, mossen; bodem zoals textuur en drainering; ondergrond zoals zand, leem, klei, kalksteen.

Beïnvloedende factoren: hoogte, afstand tot de zee en aanwezigheid van water

Landschapsvormende lagen -> Sociaal-geografisch: bebouwing, infrastructuur en landgebruik

Landschapsvormende lagen -> Fysisch-geografisch: reliëf (reliëfelementen, reliëfvormen), weer en klimaat, vegetatie, bodem en ondergrond

Beïnvloedende factoren: hoogte, afstand tot de zee en aanwezigheid van water

Met inbegrip van context

- Relevant voor eigen leefwereld en, afhankelijk van de actualiteit, op relevante ruimtelijke schaalniveaus: van lokaal over regionaal tot mondiaal
- Wordt gerealiseerd met behulp van aangereikte bronnen

Beheersingsniveau Bloom: begrijpen

AEE: Eindterm

Ruimtelijk bewustzijn

Plaatsbegrip hanteren om lokale, nationale en internationale gebeurtenissen in een geografisch kader te plaatsen

9.03

De leerlingen onderzoeken relaties tussen landschapsvormende lagen van plaatsen om verschillen tussen landschappen te verklaren.

Kennis

Landschappen als resultaat van combinatie van een reeks landschapsvormende lagen

Aard van de relaties tussen landschapsvormende lagen -> Verticaal en horizontaal: zoals de relatie tussen bodemgebruik en bodem, landgebruik en helling, bodem en ondergrond, klimaat en vegetatie of woonplaats en werkplaats

Aard van de relaties tussen landschapsvormende lagen -> Versterkend of verzwakkend, conflicterend: zoals wegeninfrastructuur door een natuurgebied, reliëfvormen en bevolkingsspreiding

Landschappen als resultaat van combinatie van een reeks landschapsvormende lagen

Aard van de relaties tussen landschapsvormende lagen -> Verticaal en horizontaal

Aard van de relaties tussen landschapsvormende lagen -> Versterkend of verzwakkend, conflicterend

Gebruik van geografische onderzoekstechnieken (selectie van relevantie technieken uit eindterm 9.8)

Met inbegrip van context

- Relevant voor eigen leefwereld en, afhankelijk van de actualiteit, op relevante ruimtelijke schaalniveaus: van lokaal over regionaal tot mondiaal

Beheersingsniveau Bloom: analyseren

AEE: Eindterm

Ruimtelijk bewustzijn

Plaatsbegrip hanteren om lokale, nationale en internationale gebeurtenissen in een geografisch kader te plaatsen

9.04

De leerlingen karakteriseren ruimtelijke patronen op verschillende schaalniveaus.

Kennis

Ruimtelijke patronen op verschillende schaalniveaus van lokaal over regionaal tot mondiaal ->

Reliëfeenheden zoals plateaugebieden en gebergten

Ruimtelijke patronen op verschillende schaalniveaus van lokaal over regionaal tot mondiaal -> Klimaatzones zoals warm, gematigd, koud, nat en droog

Ruimtelijke patronen op verschillende schaalniveaus van lokaal over regionaal tot mondiaal -> Vegetatiezones zoals loofbossen, naaldbossen, duinen, heide (lokaal/regionaal) tot regenwouden, woestijn, savanne, steppe, toendra, taïga (mondiaal)

Ruimtelijke patronen op verschillende schaalniveaus van lokaal over regionaal tot mondiaal ->

Bevolkingsspreiding zoals weinig en dichtbevolkt

Ruimtelijke patronen op verschillende schaalniveaus van lokaal over regionaal tot mondiaal ->

Reliëfeenheden

Ruimtelijke patronen op verschillende schaalniveaus van lokaal over regionaal tot mondiaal -> Klimaatzones

Ruimtelijke patronen op verschillende schaalniveaus van lokaal over regionaal tot mondiaal -> Vegetatiezones

Ruimtelijke patronen op verschillende schaalniveaus van lokaal over regionaal tot mondiaal ->

Bevolkingsspreiding

Met inbegrip van context

- Relevant voor eigen leefwereld en, afhankelijk van de actualiteit, op relevante ruimtelijke schaalniveaus: van lokaal over regionaal tot mondiaal

- Wordt gerealiseerd met behulp van aangereikte bronnen

Beheersingsniveau Bloom: begrijpen

AEE: Eindterm

Ruimtelijk bewustzijn

Ruimtelijke patronen en processen aan het aardoppervlak verklaren als het resultaat van interacties tussen natuurlijke processen onderling, tussen menselijke processen onderling en tussen natuurlijke en menselijke processen

9.05

De leerlingen illustreren dat landschappen evolueren onder invloed van fysisch- en sociaal-geografische veranderingen.

Kennis

Tijdspectief: gedurende een korte of langere periode (van één seconde tot miljoenen jaren)

Fysisch-geografische veranderingen gedurende een korte of langere periode (van één seconde tot miljoenen jaren) -> Waarneembare uitwendige veranderingen van de aardkorst zoals vulkaanuitbarstingen en aardbevingen

Fysisch-geografische veranderingen gedurende een korte of langere periode (van één seconde tot miljoenen jaren) -> Weer: opvallende weersfenomenen zoals orkanen, tornado

Fysisch-geografische veranderingen gedurende een korte of langere periode (van één seconde tot miljoenen jaren) -> Vorming van reliëf: invloed van wind, water en ijs: afbraak, transport en afzetting

Sociaal geografische veranderingen op korte (1 gebeurtenis) en langere termijn (sinds de eerste mens) ->

Menselijke ingrepen zoals bebouwing, infrastructuur en landgebruik

Tijdspectief: gedurende een korte of langere periode (van één seconde tot miljoenen jaren)

Fysisch-geografische veranderingen gedurende een korte of langere periode (van één seconde tot miljoenen jaren) -> Waarneembare uitwendige veranderingen van de aardkorst zoals vulkaanuitbarstingen en aardbevingen

Fysisch-geografische veranderingen gedurende een korte of langere periode (van één seconde tot miljoenen jaren) -> Weer: opvallende weersfenomenen zoals orkanen, tornado

Fysisch-geografische veranderingen gedurende een korte of langere periode (van één seconde tot miljoenen jaren) -> Vorming van reliëf: invloed van wind, water en ijs: afbraak, transport en afzetting

Sociaal geografische veranderingen op korte (1 gebeurtenis) en langere termijn (sinds de eerste mens) ->

Menselijke ingrepen zoals bebouwing, infrastructuur en landgebruik

Met inbegrip van context

- Relevant voor eigen leefwereld en, afhankelijk van de actualiteit, op relevante ruimtelijke schaalniveaus: van lokaal over regionaal tot mondiaal

- Wordt gerealiseerd met behulp van aangereikte bronnen

Beheersingsniveau Bloom: begrijpen

AEE: Eindterm

Duurzaamheid

Ruimtelijk bewustzijn

Duurzaamheid

Ruimtelijk bewustzijn

Duurzaamheid

Ruimtelijk bewustzijn

Duurzaamheid

Ruimtelijk bewustzijn

Duurzaamheid

Ruimtelijk bewustzijn

Ruimtelijke patronen en processen aan het aardoppervlak verklaren als het resultaat van interacties tussen natuurlijke processen onderling, tussen menselijke processen onderling en tussen natuurlijke en menselijke processen

9.06

De leerlingen onderzoeken ruimtelijke effecten van veranderingen in landschappen op de mens en zijn leefomgeving.

Kennis

Effecten van fysisch- en sociaal-geografische veranderingen -> Klimaatverandering zoals de stijging van de zeespiegel en de vermindering van de biodiversiteit als gevolg van de opwarming van de aarde

Effecten van fysisch- en sociaal-geografische veranderingen -> Klimaatverandering zoals de stijging van de zeespiegel en de vermindering van de biodiversiteit als gevolg van de opwarming van de aarde

Effecten van fysisch- en sociaal-geografische veranderingen -> Verandering in ruimtegebruik zoals vergroting van landbouwpercelen, het omzetten van landbouwgebied naar bebouwing, ontbossing

Effecten van fysisch- en sociaal-geografische veranderingen -> Verandering in ruimtegebruik zoals vergroting van landbouwpercelen, het omzetten van landbouwgebied naar bebouwing, ontbossing

Effecten van fysisch- en sociaal-geografische veranderingen -> Klimaatverandering

Effecten van fysisch- en sociaal-geografische veranderingen -> Klimaatverandering

Effecten van fysisch- en sociaal-geografische veranderingen -> Ruimtegebruik

Effecten van fysisch- en sociaal-geografische veranderingen -> Ruimtegebruik

Effecten van fysisch- en sociaal-geografische veranderingen -> Verschillende perspectieven (3 P's: planet, profit, people) op duurzaamheidskwesties

Effecten van fysisch- en sociaal-geografische veranderingen -> Verschillende perspectieven (3 P's: planet, profit, people) op duurzaamheidskwesties

Gebruik van geografische onderzoekstechnieken (selectie van relevantie technieken uit eindterm 9.8)

Gebruik van geografische onderzoekstechnieken (selectie van relevantie technieken uit eindterm 9.8)

Met inbegrip van context

- Relevant voor eigen leefwereld en, afhankelijk van de actualiteit, op relevante ruimtelijke schaalniveaus: van lokaal over regionaal tot mondiaal

Beheersingsniveau Bloom: analyseren

AEE: Eindterm

Ruimtelijk bewustzijn

Geografische methoden en technieken aanwenden om ruimtelijke patronen en processen te onderzoeken

9.07

De leerlingen lokaliseren zichzelf en plaatsen met behulp van lokalisatie- en oriëntatietechnieken.

Kennis

Gebruik van lokalisatie- en oriëntatietechnieken -> Kaart: schaal, legende, oriëntatie, hoogtelijnen

Gebruik van lokalisatie- en oriëntatietechnieken -> Windrichtingen en kompas

Gebruik van lokalisatie- en oriëntatietechnieken -> Satellietnavigatiesystemen

Beheersingsniveau Bloom: toepassen

AEE: Eindterm

Ruimtelijk bewustzijn

Geografische methoden en technieken aanwenden om ruimtelijke patronen en processen te onderzoeken

9.08

De leerlingen gebruiken terreintechnieken en geografische hulpbronnen om landschappen te onderzoeken.

Kennis

Gebruik van terreintechnieken: lokalisatie, oriëntatie, observatie en andere zoals boringen, korrelgrootte bepaling, determinatie van gesteenten

Gebruik van geografische hulpbronnen: digitale en niet-digitale kaarten, atlas, satellietbeelden, luchtfoto's

Beheersingsniveau Bloom: toepassen

AEE: Eindterm

Ruimtelijk bewustzijn

Geografische methoden en technieken aanwenden om ruimtelijke patronen en processen te onderzoeken

9.09

De leerlingen hanteren GIS-viewers om thematische lagen van een plaats en hun onderlinge relaties te onderzoeken.

Kennis

GIS-viewers

Gebruik van GIS-viewers

Beheersingsniveau Bloom: toepassen